

BAHAR BAŞER OCH PAUL T. LEVIN (RED.),
**Migration from Turkey
 to Sweden. Integration,
 Belonging and Transnational
 Community**

London och New York: I. B. Tauris, 2017

Eskil Wadensjö

Migrationen från Turkiet till Västeuropa har varit mycket omfattande. I flera länder i Västeuropa är det den största eller en av de största grupperna av utlandsfödda. Det gäller inte minst i Tyskland där den turkiska diasporan är mycket stor och uppmärksammad såväl i debatt och politik som i forskning. I Sverige tillhör inte de som kommit från Turkiet de allra största grupperna av utlandsfödda eller de med utländsk bakgrund. Med närmre 50 tusen födda i Turkiet och totalt 100 tusen om de som är barn till föräldrar födda i Turkiet inkluderas är det dock en grupp av betydande storlek. Då många kom redan för fem decennier sedan, innebär det att det går att få kunskap om hur det går för utlandsfödda att etablera sig i Sverige genom studier av de som kommit från Turkiet och deras barn.

Det är därför mycket glädjande att Bahar Başer och Paul T. Levin har redigerat en volym om migrationen från Turkiet till Sverige, en volym där många frågor behandlas av forskare från olika discipliner och länder. De båda redaktörerna svarar också för ett välskrivet inledande översiktskapitel. Jag kan här endast beröra en del av de intressanta resultaten som presenteras i de olika kapitlen.

De som kommit från Turkiet till Sverige är ingen enhetlig grupp. Den består av tre huvudgrupper: etniska turkar, kurder och assyriska/syrianska. Av gruppen etniskt turkiska har ca 40 procent kommit från Kulu som är en mindre stad belägen i provinsen Konya, men många har också kommit från städer i nordvästra Turkiet. Det finns stora skillnader bland

FÖRFATTARE

Eskil Wadensjö, nationalekonom, professor, Institutet för social forskning, Stockholms universitet, eskil.wadensjo@sofi.su.se

annat vad gäller utbildning mellan dem som kommit från olika områden. Merparten av två av grupperna, etniska turkar och kurder, har kommit av arbetsmarknadsskäl eller för familjeåterförening, medan merparten av den assyrisk/syrianska gruppen har kommit som flyktingar. Även bland kurderna utgör flyktingarna en inte oväsentlig del.

En viktig fråga är hur det går för dem som kommit från Turkiet och deras barn i det svenska samhället. Blir de integrerade (tillhör båda samhällen), assimilerade (tillhör bara det svenska samhället), separerade (tillhör bara det samhälle de kommit från) eller marginaliserade (tillhör inget av de båda samhällena). Frågan behandlas i två kapitel; ett av Charles Westin och ett av Constanza Vera-Larrucea. De bygger båda på uppgifter från en internationell intervjuundersökning – TIES (The Integration of the European Second Generation). Den senare av de båda författarna gör en jämförelse med läget i andra europeiska länder med hjälp av TIES-data. Ett huvudresultat är att de kurdiska och assyrisk/syrianska grupperna i högre utsträckning är integrerade än den etniskt turkiska gruppen, som i större utsträckning är separerad. Till skillnad från vad som är fallet i Tyskland har merparten av barnen till dem som kommit från Turkiet medborgarskap i det land de är bosatta, dvs svenskt medborgarskap i Sverige. Också merparten barn till de som invandrat från Turkiet till några andra europeiska länder som Österrike, Belgien, Nederländerna och Frankrike har medborgarskap i det land föräldrarna kommit till. I Sverige är det vanligt att barnen till dem som invandrat från Turkiet känner samhörighet med Sverige eller med Sverige och Turkiet till skillnad från i Tyskland där många endast känner samhörighet med Turkiet.

En viktig fråga är vilken utsträckning barnen till de turkiska invandrarna blir tvåspråkiga eller om de inte har förvärvat kunskaper i turkiska. Det behandlas i ett kapitel av Memet Aktürk-Drake. Det visar sig kanske inte överraskande att kunskaperna i svenska är bättre än de i turkiska vad gäller såväl att tala som att läsa och skriva. Vilket språk som används beror mycket på vem kontakten gäller. Turkiska dominerar i kontakter med föräldrar medan svenska dominerar i umgänget med vänner. Med partner är turkiska något vanligare än svenska som det språk som används, medan det vid kontakter med syskon är vanligare med svenska än turkiska.

I ett kapitel av Öncel Naldemirci behandlas användningen av smeknamn bland första generationen av invandrare från Turkiet, namn som ofta anknyter till deras tidiga erfarenheter i Sverige. Ett annat kapitel av Altu Akun behandlar Sveriges radios sändningar på turkiska (Merhaba) som efter många år upphörde 2006 (de startade 1976), trots att de var mycket uppskattade. De gav information om händelser i Turkiet, Sverige och världen i övrigt. Inriktningen av sändningarnas innehåll förändrades vid olika tillfällen.

Ett kapitel av Yasemin Akiş Kalayhoğlu och Mahir Kalayhoğlu behandlar framväxten av turkiska föreningar i Stockholm, och senare inte minst viktigt separata föreningar såväl för kvinnor som för ungdomar. Att bilda och driva dessa föreningar är ett sätt försöka bevara kunskapen om den turkiska kulturen bland dem som stannar i Sverige och de unga som växer upp i Sverige. De första föreningarna (som mest hade vuxna män som deltagare) var som mest aktiva under 1970- och 1980-talen. Nu är det ungdomsföreningarna som är de mest aktiva.

Av stort intresse är också två kapitel som behandlar de båda grupperna som inte är etniskt turkiska. Bahar Başer, Idris Ahmedi och Mari Toivanen behandlar den kurdiska diasporan medan Ayro Makko behandlar den assyriska diasporan i Sverige. Båda grupperna är väl etablerade och från den assyriska gruppen finns eller har det funnits ledamöter från flera politiska partier i riksdagen.

Den assyriska diasporan kommer inte bara från Turkiet utan också från andra länder som Irak och Syrien. Totalt rör det sig om grupp på mellan 100 och 120 tusen. Det går inte att avgöra hur stor del av den som kommit från Turkiet eftersom vi inte har några uppgifter i registerstatistik vad gäller etnicitet utan endast födelseland och medborgarskap. Gruppen har blivit uppmärksammad både positivt och negativt – positivt för framgångar vad gäller fotbollsklubbar (i Södertälje) och negativt för gängkriminalitet (i Göteborg och Södertälje). Det finns sedan många år mycket starka konflikter mellan kurder och regimen i Turkiet. Under lång tid har dessa konflikter inte varit synliga i Sverige, men under senare år har de börjat synas också här.

Som framgår täcker boken mycket av hur det går i Sverige för dem som kommer från Turkiet. Det som inte täcks är hur det går för barnen till dem som invandrat i skola och högre utbildning och hur det går för dem som invandrat och deras barn på arbetsmarknaden. En annan intressant fråga är omfattningen av återutvandringen både av dem i aktiv ålder men inte minst den återutvandring som sker i samband med pensionering. Det pekar på ett utrymme för ytterligare forskning och kunskapsförmedling om hur det går för dem som kommit från Turkiet och deras barn i Sverige.